

færlig Interesse for ham. De første Forarbejder dertil ligge allerede langt tilbage i Tiden, og han har søgt overalt under Forarbejdernes Fremfærd at handle i Overensstemmelse med de Mænd i de to Børn, som maatte antages fortrinsvis at kunne have en Anskuelse om, hvad der i disse Punkter vilde være det Rette. Det var derfor, at den tidligere Krigsminister allerede for over et Aar siden med Hærens højere Officerer drøftede Planen for den Maade, hvorpaa Revisionsarbejderne skulde stride frem; det var af samme Grund, at han fra samtlige Hærens Afdelinger søgte at indhente de Erfaringer, som Enhver havde havt Leilighed til at erbyrde indenfor sit Tjenestomraade; det var af samme Grund, at han ikke alene lod Principerne for de Ændringer, han vilde foreslaa, men ogsaa selv de bearbejdede Lovforslag efterhaanden forelægge Officerer af Hæren til Betænkning. Lovforslaget om Svøvernets Ordning er paa lignende Maade kommet frem ved Samarbejde af de Mænd, der umiddelbart ere til Tjeneste under Marineministeren og ved tilkalbte Kræfter af Flaaden. Den afgaaede Krigsminister troede imidlertid, at Revisionen af Hærens og Flaadens Ordningslove ikke kunde finde Sted, uden at der var en anden og større Overveielse, som samtidig fandt Sted. Han søgte derfor at naae hen til Erkjendelsen om, hvad man kunde udrette til Gunst for Landets Forsvar med de Midler af levende Kræfter, som Hærløven og Flaadeløven stille til Raadighed; han søgte at naa til Erkjendelse om, hvilken Man man overhovedet skulde lægge for Forsvarets Ordning, og hvilke Midler der yderligere maatte være nødvendige for at sætte det levende Forsvar i Stand til at kunne strække sig ud over et større Omraade. Ogsaa disse Spørgsmaal lod den tidligere Krigsminister behandle paa forskellige Stadier ved Forhandlinger mellem Hærens og Flaadens Officerer; de Forslag, hvorved han endelig blev staaende, forhandlede han endog personlig med Hærens og Flaadens højeste Officerer.

Da de fleste af de Lovforslag, som jeg i Dag har den Ære at forelægge Thinget, vare afsluttede eller vare nær ved deres Afslutning, foranledigede tilfældige og personlige Omstændigheder den tidligere Krigsminister til at søge om sin Entledigelse. Man henvendte sig da til mig med Anmodning om, at jeg vilde overtage General Haffners tidligere Stilling og forelægge Rigsdagen de samme Lovforslag, som han havde ladet udarbejde. Jeg saae de store Vanskeligheder, der vilde stille sig i Veien for mig; jeg saae de Vanskeligheder, der vilde indtræde for en yngre Mand ved Overtagelsen af en Post, der ikke alene styrer Hærens og Flaadens højere Administration, men ogsaa, jaaledes som Forholdene ere, maa lede en hel Del af Hærens og Flaadens Kommandoforhold. Jeg saae de store Vanskeligheder, der vilde opstaa derved, at der var en Mængde af de maritime Spørgsmaal, med Hensyn til hvilke jeg havde

fuldstændig Ukjendskab, og jeg saae, at der var en endnu større Vanskelighed dert, at jeg var ukjendt med det parlamentariske Liv, og at jeg maatte nære en Frygt for, at, om jeg end gif til det med god Villie, vilde det kunne mangle mig paa Evne til at forsvare den Sag, jeg skulde hævde, saa godt, som jeg kunde ønske det. Men jeg saae tillige, at jeg maatte betragte mig selv som den, der lettest og nærmest kunde med kort Bærsel sætte sig ind i de for Hæren udarbejdede Lovforslag, fordi jeg personlig havde taget stor Del i dem; jeg saae tillige, at det maaste kunde være heldigt netop for Flaaden, at de Forslag, der sigte til en Udvikling af Svøvernets, ikke kom frem ved en Mand, som i Følge sin tidligere Stilling kunde antages at have en ensidig Betragtning til Gunst for Flaaden, men netop kom frem ved en Mand, der henhørte til et andet Børn, og som isølge sin Fortid kunde formodes mindre at interessere sig for Flaadens end for Hærens Anliggender, idet der derved netop vilde være betegnet, at det ikke var ensidige Hensyn, men kun det almindelige Hensyn til Landets Forsvar som Heelhed betragtet, der dikterede Fordringen om, at Flaaden fuldt kunde komme til at indtage sin berettigede Plads som selvstændigt Led i det hele Forsvar. Jeg kunde heller ikke tilbageholde den Betragtning, at der var Grund til at vente, at ogsaa Rigsdagen ligeoverfor en ny Mand, der traadte frem for den, vilde vise den Smøbekommen, som aldrig i lignende Tilfælde har manglet, og at den vilde bære over med de Mangler, som ville vise sig hos mig, og ikke se paa Personen, men kun se paa Sagen. Men uagtet alt dette havde jeg dog ikke villet paatage mig det Svært, som jeg nu er i Færd med at fuldbyrde, naar ikke en anden Omstændighed var kommen til, der for mig var af afgjørende Betydning, og det er den, at jeg med Hensyn til de Forslag, som i Dag forelægges, maa erkjende, at de i alle store, i alle væsentlige Punkter stemme med min Overbevisning, og at jeg havde en bestemt Følelse af, at, naar der handles om Fædrelandets Anliggender, og man opfordres til at udtale sin Overbevisning og kæmpe for den, har ingen Mand Lov til at gaa af Veien derfor, selv om han derved paatager sig et stort Ansvar, selv om han staar overfor Vanskeligheder, som under andre Forhold vilde affrække ham. Derfor tror jeg at burde tilføie, at Æren for, at de Arbejder, der ere gaaede forud for de nærværende Lovforslag, ere fremmede med Omfagt og Samvittighedsfuldhed, tilkommer General Haffner; Æren for, at de Lovforslag, som i Dag forelægges, baade fremkomme i en vel bearbejdet Form og tage Hensyn til alle Forsvarsvæsenets vedrørende Forhold, ogsaa den er General Haffners. For mig er det kun et Tilfælde, der har bevirket, at jeg er kommen til at tage Arv efter ham, og jeg tager disse Forslag som en Arv efter ham, men jeg tager dem ikke som en tilfældig Arv, der gaar over fra den ene